

Identifying the Characteristics of the Distinguished School in the Education Transformation Document

Monir al-Sadat Entezari: Student, Department of Educational Management, Roudehen Branch, Azad University, Roudehen, Iran.

Asghar Sharifi*: Faculty member, Department of Educational Management, Roudehen Branch, Azad University, Roudehen, Iran.

Abstract: The aim of this study was to identify the characteristics of the distinguished school in the education transformation document. The research was fundamental in terms of its purpose and qualitative in terms of the type of data used. The statistical population of the study included managers and staff of the Ministry of Education, general education offices at provincial levels, and different districts of education offices. The sample size in the qualitative phase was determined based on the principle of theoretical saturation thereby 23 people were selected using purposive sampling. In the present study, semi-structured interviews were used to collect the data, and the validity and reliability of both tools were confirmed. Data analysis was performed by coding method. The results showed that the factors that contribute to a distinguished school at the level of the transformation document included moral, social, economic, political, biological / physical, scientific and technological education. Causal conditions in the implementation of the distinguished school at the level of the transformation document included teacher, curriculum, management, educational space and equipment, and information technology, as internal requirements, while Islamic society, media, family, and educational justice were the external requirements. The consequences of implementing a distinguished school at the level of the fundamental transformation document included agility, maturity, and continuous learning.

Keywords: Distinguished school, Agility, Continuous learning, Fundamental Transformation Document.

***Corresponding author:** Faculty member, Department of Educational Management, Roudehen Branch, Azad University, Roudehen, Iran.

Email: drasharifi@gmail.com

مقدمه

در دنیای متغیر امروزی، سازمان‌ها به‌منظور کنار نرفتن از دور رقابت‌های جهانی، باید در فرایند مستمر و مداوم تغییر خود را درگیر کنند تا بتوانند ضمن ایستادگی در برابر مسائل سازمانی، از فرصت‌های محیط پیچیده و متغیر پیرامون خود به‌منظور کاهش نقص‌ها استفاده کنند (ژاکوب آریولا و همکاران 2016). در شرایط متحول امروز، سازمان‌ها برای بقا ناچارند پیوسته توانمندی‌ها و شایستگی‌های خود را توسعه دهند تا بتوانند پاسخگوی شرایط متغیر و متفاوت محیطی باشند (جینز برگ 2016). در این میان، سازمان‌ها، به‌ویژه سازمان‌های آموزشی باید خود را بر اساس اهداف از پیش تعیین شده نظام آموزشی خود منطبق ساخته و همگام با تغییرات محیطی به‌صورتی انعطاف‌پذیر پیش روند (وان و ون هیلگرسبرگ 2018). مدارس، نهادهای اصلی تربیت در جامعه هستند، چراکه اولین نهاد عمومی و آموزشی هستند که کودکان پا به آن می‌گذارند. همچنین بررسی‌های متعدد تاریخی نشان می‌دهند که تربیت شهروند نمونه و مؤثر برای یک جامعه همیشه از اهداف عالی نظام آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش بوده است و تقریباً تمام نظام‌های آموزشی برنامه‌های خود را در جهت ایدئولوژی، جهان‌بینی و فلسفه حاکم بر جامعه تدوین می‌کنند (پترسون و بنتلی 2017). از این رو پرداختن به مدارس و هماهنگی مدارس با اهداف چشم‌انداز آموزش و پرورش باید به‌وضوح و درستی انجام گیرد.

سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش که حاصل یک خرد جمعی و هم‌اندیشی راهبردی است با هدف تحولی زیر بنایی در آموزش و پرورش برای نیل به اهدافی از جمله تربیت باور عمیق به اسلام و اندیشه‌ها و ارزش‌های والا و در نهایت دستیابی به چشم‌انداز و اهداف تعلیم و تربیت در افق ۱۴۰۴ طراحی شده است (اباذری و زرگر 1395). مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در ارتباط با مقوله‌های مورد بررسی در این پژوهش، اگرچه از نقاط

قوت متعددی برخوردار است اما به برخی از موضوعات مهم و تعیین کننده نظیر بحث ترویج و توسعه‌ی فرهنگ ملی- ایرانی، گسترش و تقویت زبان و ادبیات فارسی، توسعه‌ی مراکز فنی و حرفه‌ای و هنرستان‌های موسیقی، توجه به بحث هنرهای زیبا، موضوع آموزش زبان‌های خارجی و غیره، به‌خوبی پرداخته نشده است که این امر منجر به چالش‌های متعددی در مرحله اجرا و عملیاتی شدن این سند می‌شود. در مجموع سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای دستیابی به آنچه در سند چشم‌انداز 1404 تعریف شده است، به اصلاحات، تحولات و دگرگونی‌های اساسی در ارتباط با مقوله‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر، نیازمند است. (اسلامیان و همکاران 1394). در حال حاضر کارشناسان، تحول بنیادین در آموزش و پرورش را شامل سه لایه می‌دانند: «لایه نظری، لایه برنامه‌ای و لایه عملیاتی- اجرایی». لایه نظری همان چیزی است که تحت عنوان «مبانی نظری سند تحول بنیادین و سند تحول بنیادین» از آن یاد می‌شود. در لایه برنامه‌ای، تدوین برنامه زیر نظام‌ها مدنظر بوده و در لایه اجرایی هم برنامه‌های اجرایی تهیه و اجرا خواهد شد. سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش با اتکا به آموزه‌های قرآن، اسناد بالادستی من جمله سند چشم‌انداز بیست‌ساله (افق 1404 هجری و شمسی)، نقشه جامع علمی کشور تنظیم شده است. اهداف آموزش و پرورش کشور به‌گونه‌ای طراحی شده است که در پایان هر دوره، به اهداف سند جامع عمل پوشانده شود اما بر طبق پژوهش‌های انجام شده، چالش‌های متعددی گریبانگیر این مسئله شده و نه تنها اهداف سند اجرایی نشده‌اند بلکه به عقیده برخی از صاحب‌نظران آموزش و پرورش کشور به آن‌ها نزدیک هم نشده است. زمانی که سخن از آموزش و پرورش و اجرای سند تحول در آن به میان می‌آید، نظرها به‌سوی مدرسه که نماد آموزش و پرورش است، جلب می‌شود. در واقع، در سند تحول نیز مدرسه، رکن تغییر کننده است. چراکه به‌عنوان کانون تربیت و محیط یادگیری رسمی در سند تحول بنیادین تعریف شده است. در سند تحول، مدرسه،

تعامل فعال و اثربخش با سایر اجزای سازمان، زمینه موفقیت این مهم را فراهم می‌آورند. عامل مهم دیگر تأثیرگذار معلمان هستند که رکن اساسی در مدارس می‌باشند، معلمان بر اجرای هر چه بهتر این سند در مدارس نقش مؤثری دارند. حال آنکه در تهیه این سند نقش پررنگی نداشته‌اند و این خود یکی از چالش‌های پیش رو است. کریمی و همکاران (1396) در پژوهش خود به نقش جامعه در رسیدن به اهداف سند تحول اشاره می‌کنند. از طرف دیگر، برنامه درسی و آموزشی، منابع مالی و فضا و تجهیزات نیز از عوامل مهم دیگر تأثیرگذار بر استقرار مدرسه‌ای بر اساس سند تحول می‌باشند هدایتی و خوارزمی (1395). در پژوهش‌های خارجی نیز چندین پژوهش در مورد تأثیر عوامل مختلف بر اجرای چشم‌انداز آموزشی انجام شده‌اند. برای نمونه، (بل و هریسون 2018)، عامل معلم و مدیریت را بر اجرای بهتر چشم‌انداز آموزشی مؤثر می‌دانند. اگرت و همکاران (2018) در پژوهش خود به بررسی برنامه‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان جهت رسیدن به اهداف عالی آموزش و کیفیت پرداختند. این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی بوده و نتایج حاصل از آن نشان داده است که ارتقای صلاحیت حرفه‌ای معلمان در کیفیت آموزش و رسیدن به اهداف والای آموزشی تأثیر دارد. (چاتزیفاتو 2018)، در پژوهشی به بررسی آموزش برای توسعه پایدار: چشم‌انداز، سیاست‌ها و اقدامات پرداخت. این پژوهش از نوع مروری بوده و نتایج حاصل از آن نشان داده است که معلم و فضای آموزشی تأثیر معناداری بر اجرای چشم‌انداز و سیاست و اقدامات آموزشی دارد. همچنین، (گلیو و همکاران 2018)، در پژوهشی به بررسی ارزشیابی چشم‌انداز آموزشی و نتایج علمی حاصل از آن پرداختند. این پژوهش از نوع کیفی بوده و نتایج حاصل از آن نشان داده است که ارزشیابی چشم‌انداز آموزشی که به مدارس عرضه می‌شود بر نتایج علمی حاصل از آموزش مدارس تأثیرگذار است. بیر و همکاران (2018)، در پژوهشی به بررسی مدرسه‌ایده آل پرداختند. این پژوهش از نوع کیفی

مکانی غنی‌شده از برنامه‌های آموزشی و پرورشی برای همه دانش‌آموزان است و نقش آن علاوه بر ارتقای دانش و مهارت دانش‌آموزان، ایجاد آمادگی در آنان متناسب با انتظارات حال و آینده جامعه است. در چنین شرایطی و در افق چشم‌انداز 20 ساله کشور، مدرسه تبدیل به مکانی خواهد شد که دانش‌آموزان از حضور فعال در آن لذت می‌برند و از ترک نمودن آن اکراه دارند. در این مدرسه دانش‌آموز نه تنها در بخش آموزش بلکه در زمینه تربیت دینی و اخلاقی خود با معلمان مشارکتی فعال دارد. بنابراین دانش‌آموز مرکز توجه و محور فعالیت‌هاست. به عبارت دیگر، در این مدرسه رویکرد دانش‌آموز محوری در کنار رویکردهای موضوع محوری و معلم محوری مورد تأکید و توجه است (حاجی بابایی 1391). در این سند، مدرسه باید مکانی باشد مناسب برای تربیت انسانی مؤمن و متخلق به اخلاق اسلامی، آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت؛ حقیقت‌جو و عاقل، عدالت‌خواه، صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع، ایثارگر، وطن‌دوست، جمع‌گرا، منتظر و جهانی‌اندیش، بارآده، امیدوار، خودباور، دارای عزت‌نفس، دانا و توانا، پاک‌دامن و باحیا، انتخاب‌گر و آزادمنش، خلاق و کارآفرین و مقتصد، سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر و آماده ورود به انواع تربیت تخصصی برای زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی باشد (حاجی بابایی 1391).

بر این اساس و با توجه به چالش‌هایی که امروزه صاحب‌نظران در مورد اجرایی نشدن اهداف سند در مدارس به آن اشاره می‌کنند، باید برای استقرار و پیاده‌سازی مدرسه‌ای که بر اساس سند تحول و اهداف آن بنا شود، مدنظر برنامه ریزان و سیاست‌گذاران قرار بگیرد و عوامل مختلفی که می‌توان بر این امر تأثیرگذار باشند، شناسایی شوند. (بذرافشان و همکاران 1394)، در پژوهش خود به نقش مدیران در تحقق اهداف سند تحول اشاره می‌کند. وی عنوان می‌کند که مدیران اثربخش و کارآمد، با استفاده حداکثری از امکانات و منابع موجود و برقراری

روش کار

با توجه به اینکه موضوع این پژوهش شناسایی شاخص‌های مدرسه برتر در سند تحول آموزش و پرورش بود، روش پژوهش از نظر هدف کاربردی - بنیادی؛ و از نظر نوع داده، کیفی بود. جامعه آماری تحقیق را مدیران و کارکنان ستادی و اجرایی وزارتخانه آموزش و پرورش، ادارات کل استانها و مناطق آموزش و پرورش تشکیل دادند. انتخاب نمونه‌ها به صورت هدفمند و قضاوتی صورت گرفت و حجم نمونه مشخص نبود و در جریان تحقیق بر اساس اصل اشباع نظری 23 نفر مشخص شد. ابزار تحقیق شامل مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته بود که از مصاحبه‌ها برای پاسخ به سوال مربوط به شناسایی مولفه‌های اصلی پژوهش و شاخص‌های آن استفاده شد. مشخصات مصاحبه به شرح جدول زیر می باشد:

بوده و نتایج حاصل از آن نشان داده است که برای رسیدن به مدرسه‌ایده‌آل باید عوامل مختلفی را مدنظر قرار داد. این عوامل شامل معلم، خانواده، مدیر و برنامه درسی است. همان‌طور که بیان شد، پیاده‌سازی مدرسه‌ای مطلوب که در تراز سند تحول بنیادین باشد، تلاش مضاعفی را می‌طلبد چراکه در وضع موجود چنین مهمی عملی نشده و مدارس اهداف عنوان شده در سند تحول را به‌درستی اجرا نکرده‌اند. این را می‌توان از پژوهش‌هایی که چالش‌های مختلف و موانع رسیدن به اهداف سند را بررسی کرده‌اند به‌خوبی دریافت. بر اساس آنچه عنوان شد، پژوهش حاضر بر آن است که با شناخت چالش‌های موجود برای عدم دسترسی به اهداف سند تحول، به استقرار مدرسه‌ای توانمند در تراز سند تحول کمک کند و به این سؤال اساسی پاسخ دهد که شاخص‌های مدرسه برتر در سند تحول آموزش و پرورش کدامند؟

جدول 1. مشخصات مصاحبه به منظور شناسایی مولفه‌های مدرسه برتر

Table 1. Interview questions for identifying the components of a distinguished school

ردیف	سؤال
1	تعریف شما از پیاده‌سازی مدرسه‌ای در تراز سند تحول بنیادین چیست؟
2	به نظر شما مدرسه برتر، دارای چه ویژگی‌هایی است و چگونه می‌توان این ویژگی‌های را مورد ارزیابی قرار داد؟
3	به نظر شما الزامات درونی و بیرونی برای رسیدن به مدرسه برتر چیست؟
4	به نظر شما، الزامات شناسایی شده که در تراز سند تحول بنیادین است تا چه میزان می‌تواند موجب تحقق اهداف سند چشم‌انداز کشور گردد؟
5	به نظر شما، موانع پیش روی اجرای مدرسه برتر در تراز سند تحول بنیادین چیست؟
6	درون داد، فرایند و برون داده‌های مدرسه برتر با توجه به سند تحول بنیادین چیست؟
7	راهبردهای پیشنهادی شما در خصوص پیاده‌سازی و استقرار مدرسه‌ای در تراز سند تحول بنیادین چیست؟

انجام گرفته توسط محقق در دو فاصله زمانی بدین ترتیب بوده است:

$$\text{درصد پایایی} = \frac{\text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

برای تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از طریق تحلیل محتوا استفاده شد. در این طرح مراحل تحلیل داده‌های کیفی گردآوری شده، از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شده است. کدگذاری باز عبارت است از فرایندی تحلیلی که از طریق آن مفاهیم مشخص شده و ویژگی‌های و ابعاد آن‌ها از درون کشف می‌شوند. در مرحله

برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام گرفته چند مصاحبه به‌عنوان نمونه انتخاب شده و هر کدام از آن‌ها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دو بار کدگذاری شده است. سپس کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها باهم مقایسه شدند. روش بازآزمایی برای ارزیابی ثبات کدگذاری پژوهشگر به کار می‌رود. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی باهم مشابه هستند با عنوان "توافق" و کدهای غیرمشابه با عنوان "عدم توافق" مشخص می‌شوند. روش محاسبه پایایی بین کدگذاری‌های

بر این اساس ضرورتاً محقق در مرحله کدگذاری محوری با توجه به نقش مفاهیم به دست آمده در تبیین الگو استقرار مدرسه در تراز سند تحول، مجموع مقوله‌های مستخرج از داده‌های خام، مقوله‌های استخراج شده در سه دسته به تفکیک درون‌داد، فرایند و برون داد دسته‌بندی شدند و روابط نظری آن‌ها در بخش کد گذاری گزینشی طراحی شد. بنا به نظر (استروس و کوربن 1990) در صورتی که از این الگو استفاده نشود، نظریه داده بنیاد فاقد دقت و پیچیدگی‌های لازم خواهد بود (ص 87). جهت رعایت اخلاق پژوهشی، کد اخلاق IR.RUD.REC.1398.111 در کمیته ی اخلاق دانشگاه ثبت شد.

یافته‌ها

در این بخش داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های علمی مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرد. با توجه به این-که پژوهش از نوع آمیخته می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها شامل دو بخش است: تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی. در ادامه به تحلیل محتوای داده‌های حاصل از مصاحبه پرداخته می‌شود. سؤال اول: شاخص‌های اصلی و فرعی مدرسه برتر در سند تراز سند تحول بنیادین آموزش کدام‌اند؟ سؤال دوم: الزامات و زیرساخت‌های درونی و بیرونی لازم در مدرسه برای استقرار سند تراز سند تحول بنیادین آموزش کدام‌اند؟ با 23 خبره در مورد سوال اول بر اساس مصاحبه نیمه ساختاریافته با 7 سؤال مصاحبه شد. با استفاده از رویکرد گراند تئوری و استفاده از نرم‌افزار MAXQDA به این سؤال پاسخ داده شد. در ادامه می‌توان چک لیست نتایج مصاحبه را در جدولی مجزا مشاهده کرد. پاسخ‌های ارائه شده برای هر سؤال پس از تحلیل محتوا و کدگذاری توسط پژوهشگر و دو نفر از متخصصین آمار در جدولی آورده شده است که این جدول، بیانگر شاخص‌ها و مؤلفه‌های اصلی پژوهش می‌باشد. نتایج حاصل از تحلیل عاملی نشان می‌دهد که از میان 219 شاخص (گویه) موجود، 20 مؤلفه اصلی قابل

کدگذاری باز پژوهشگر مفاهیم را شناسایی و برحسب خصوصیات و ابعادشان بسط می‌دهد. در این مرحله پژوهشگر از دل داده‌های خام اولیه، مقوله‌های مقدماتی را در ارتباط با پدیده مورد بررسی از طریق جزء جزء کردن اطلاعات، به شکل‌بندی مقوله‌های اطلاعات درباره پدیده مورد مطالعه، سؤال کردن درباره داده‌ها، مقایسهٔ موارد، رویدادها و دیگر حالات پدیده‌ها برای کسب شباهت‌ها و تفاوت‌ها می‌پردازد. در مرحله بعد، کدگذاری محوری پژوهشگر یکی از مقوله‌ها را محور فرآیند در حال بررسی و اکتشاف قرار می‌دهد (بعد اصلی) و سپس مقوله‌های دیگر را (مؤلفه‌ها) به آن ارتباط می‌دهد. در این ارتباط در این پژوهش شناسایی مؤلفه‌های اصلی و شاخص‌های مرتبط مورد نظر بوده است؛ بنابراین در مرحله اول مؤلفه-های اصلی و شاخص‌ها بر اساس فرآیند کدگذاری باز و محوری داده‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و اکتشافی انجام عمل پالایش، کدهای مفهومی ارائه شد و اولویت هر یک از عوامل بر اساس فراوانی مفاهیم ذکر شده در مصاحبه‌ها مشخص گردید. مفاهیم، واحد اصلی تحلیل برای کدگذاری باز و محوری بودند. هنگام تجزیه و تحلیل دقیق داده‌ها، مفاهیم از طریق کدگذاری، به‌طور مستقیم از رونوشت مصاحبه شرکت‌کنندگان و یا با توجه به موارد مشترک کاربرد آن‌ها ایجاد شدند. رونوشت مصاحبه‌ها برای یافتن مقوله‌های اصلی و فرعی و میزان اهمیت و الویت این مقوله‌ها به‌طور منظم مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌ها در سطح جمله و عبارت برای هر یک از مصاحبه‌ها مورد بررسی قرار گرفت و کدهای مفهومی از رونوشت مصاحبه‌ها استخراج شدند. گاهی اوقات یک جمله به بیش از یک مفهوم مربوط می‌شد. با استخراج کدهای مفهومی مشترک و با پالایش و حذف موارد تکراری، با بهره‌گیری از مبانی نظری و تطبیق برخی از کدهای مفهومی، مفاهیم شناسایی و مشخص و با انجام پالایش و عمل کاهش این مفاهیم در قالب مقوله‌های فرعی (مؤلفه‌ها) سازماندهی شدند.

شناسایی است. بر اساس ادبیات، پیشینه و نظریه‌های موجود این مولفه‌ها در جدول زیر نام‌گذاری شده‌اند.

جدول 2. مولفه‌های شناسایی شده بعد از استفاده از ادبیات موجود

Table 2. The identified components based on the existing literature

تعداد گویه	مؤلفه	بعد	سازه	مفهوم
3	دانش			
3	مهارت	معلم		
3	نگرش			
4	تدوین	برنامه درسی		
4	اجرا	(آشکار و پنهان)		
3	ارزشیابی			
3	رهبری اخلاقی			
3	حمایت	مدیریت	الزامات درونی	
3	مسئولیت‌پذیری			
3	امنیت			
3	نشاط	فضای آموزشی و تجهیزات		
3	متناسب با امکانات			
3	به‌روز بودن			
3	مناسب بودن	فناوری اطلاعات		شرایط علی
3	سهولت در ارائه تجهیزات فناورانه			
5	تقویت مشارکت اجتماعی			
4	قانون‌مداری	جامعه اسلامی		
4	عدالت محوری			
3	آگاه‌سازی تربیتی			
3	ایجاد جامعه‌پذیری	رسانه		
3	آموزش			
3	آگاهی از تعلیم و تربیت توانمندساز			الزامات بیرونی
4	سطح اجتماعی - فرهنگی	خانواده		
3	حمایت خانواده‌وارزیابی			
3	رعایت تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان			
4	آموزش همگانی و الزامی	عدالت تربیتی		
4	عدالت قومی و جنسیتی			
3	تعلیم و تربیت دینی			
3	کسب فضایل اخلاقی	تعلیم و تربیت اخلاقی		
3	آموزش و پژوهش اخلاقی			
3	شهروند حرفه‌ای			
3	مسئولیت‌پذیری	تعلیم و تربیت اجتماعی	ویژگی‌های مورد نیاز مدرسه (فرایند)	پدیده محوری
3	بازسازی اجتماعی			
3	سواد اقتصادی			
4	تجاری سازی	تعلیم و تربیت اقتصادی		
3	تولید			
3	سواد سیاسی	تعلیم و تربیت سیاسی		

3	بیش سیاسی			
4	دانش در مورد جنگ نرم			
4	سواد زیست محیطی			
3	شناخت نیازهای جسمی و روانی	تعلیم و تربیت زیستی و بدنی		
3	کسب دانش در مورد بهداشت فردی و جمعی			
3	یادگیری الکترونیکی			
3	پژوهش علمی	تعلیم و تربیت علمی و فناوری		
3	یادگیری مادام‌العمر			
6	شایستگی			
5	ادراک تغییرات	چابکی		
5	سرعت در کار			
5	مشارکت			
5	سازگاری	بالندگی	خروجی الگو (مدرسه در تراز سند تحول)	مدرسه در تراز سند تحول (پیامدها)
5	رسالت			
3	سواد اخلاقی			
5	یادگیری خود تنظیمی	یادگیری مستمر		
5	مدیریت دانش			

به‌طور کلی بر اساس پیشینه پژوهش، مبانی نظری، مصاحبه با خبرگان و نیز تجزیه و تحلیل وضعیت سند تراز سند تحول بنیادین آموزش و مؤلفه‌ها و شاخص‌های تشکیل دهنده آن‌ها (حرکت از وضع نامطلوب به مطلوب و همین‌طور حفظ و ارتقای وضع مطلوب) سازوکارهای اجرایی به‌منظور پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش به ترتیب اولویت در جدول زیر ارائه می‌گردد.

جدول 3. سازوکارهای اجرایی به‌منظور پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش

Table 3. Executive mechanisms for implementing the balance sheet of the document of fundamental transformation of education

ردیف	اولویت سازوکارهای اجرایی به‌منظور پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش	فراوانی
1	بهبودی مستمر مدرسه	21
2	بالندگی و ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان	18
3	غنی‌سازی محتوای برنامه درسی	17
4	فرهنگ سازی	14
5	توجه به تعلیم و تربیت اخلاقی-اجتماعی-فرهنگی و اقتصادی بطور همزمان	14
6	سواد رسانه‌ای	12
7	تامین نیازها و انتظارات متربیان با رعایت موازین نظام معیار اسلامی	11
8	اشاعه کارآفرینی	11
9	توجه به منافع ملی	9
10	توجه به اصل مشارکت همه‌جانبه تمام ارکان و عوامل سهیم در استقرار مدرسه در تراز سند تحول	6
11	توجه به نظام تربیت عمومی برای سیاست‌گذاری و خط‌مشی‌گذاری تربیتی	6
12	برقراری عدالت آموزشی	4
13	توجه به ایجاد مدارس کارآمد، اثربخش، یادگیرنده، عدالت‌محور، مشارکت‌جو و رقابت‌پذیر	3
14	پژوهش و ارزشیابی مستمر به‌منظور بهبود	3

به‌طور کلی بر اساس پیشینه پژوهش، مبانی نظری، بنیادین آموزش در جدول زیر ارائه می‌گردد. مصاحبه با خبرگان موانع پیاده‌سازی سند تراز سند تحول

جدول 4. موانع پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش

Table 4. Barriers to implementation of the balance sheet of the document of fundamental transformation of education

فراوانی	هماهنگی نقشه‌های ذهنی مدیران و ستاد با اهداف سند تحول بنیادین
22	عدم اختصاص بودجه کافی به مدارس برای اجراء کامل سند تحول
18	عدم همگرایی بین سند تحول بنیادین و باور مدیران آموزش و پرورش
18	ساختار متمرکز و پر حجم ستادی و عدم چابکی در مدارس
15	عدم حمایت خانواده‌ها
14	عدم حمایت رسانه
13	عدم اشتیاق به شغل در بین فرهنگیان و معلمان
11	عدم بویایی در فعالیتهای مدارس
10	عدم توجه به عدالت آموزشی
8	مدیریت نابخردانه
8	عدم وجود فرهنگ تحول آفرین در جامعه
7	برگزاری گنگور به شیوه فعلی
4	آسیبهای خرد و کلان در سیستم آموزش و پرورش
3	عدم توجه به فناوری

موانع یا عوامل مداخله‌گر

بحث و نتیجه گیری

با بررسی سؤال اول پژوهش مبنی بر شناسایی شاخص‌های اصلی و فرعی مدرسه برتر در سند تحول آموزش و پرورش، یافته‌های پژوهش نشان دادند که عوامل تعلیم و تربیتی مانند تعلیم و تربین اخلاقی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، زیستی و بدنی و علم و فناوری جزء شاخصها و به عبارتی ویژگی‌های مدرسه در تراز سند تحول بنیادین آموزش و پرورش هستند. با توجه به چالش‌هایی که آموزش و پرورش کشور را تهدید می‌کنند، مانند فناوری‌های روز و عدم قطعیت‌های محیطی، آموزش و پرورش به‌عنوان سازمانی که سکندار، توسعه در تمام زمینه‌ها در جامعه می‌باشد، باید عوامل مختلفی را مدنظر قرار دهد، یکی از راهکارهایی که آموزش و پرورش می‌تواند به مدد آن بر مشکلات فائق آید و مدارس زیر نظر آن تبدیل به مدرسه برتر و تواناساز شوند، توجه به اسناد بالادستی مانند سند تحول بنیادین است. در پژوهش حاضر مطرح شد که در سند تحول، مدرسه،

مکانی غنی‌شده از برنامه‌های آموزشی و پرورشی برای همه دانش‌آموزان است و نقش آن علاوه بر ارتقای دانش و مهارت دانش‌آموزان، ایجاد آمادگی در آنان متناسب با انتظارات حال و آینده جامعه است.

در چنین شرایطی و در افق چشم‌انداز 20 ساله کشور، مدرسه تبدیل به مکانی خواهد شد که دانش‌آموزان از حضور فعال در آن لذت می‌برند و از ترک نمودن آن اکراه دارند. مؤلفه دیگری که در سند تحول برای مدرسه برتر عنوان شده است، مؤلفه تعلیم و تربیت اجتماعی است. در این نوع تعلیم و تربیت، دانش‌آموزان برای تبدیل شدن به شهروندانی حرفه‌ای و اخلاق‌گرا تربیت می‌شوند. شهروندانی که مسئولیت کارهای خویش را بر عهده دارند و نسبت به هم نوع خود بی تفاوت نمی‌باشند. همچنین تعلیم و تربیت اجتماعی، به پاسخگویی و بازسازی اجتماعی اشاره دارد. دانش‌آموزانی که تحت این تعلیم و تربیت قرار می‌گیرند، در برابر اشتباهات خود پاسخگو هستند و همواره تعاملات خود را با دنیای پیرامون حفظ می‌کنند. مدرسه در این زمینه نقش راهبر را دارد و

الکترونیکی، به‌عنوان یکی از عوامل یادگیری در دنیای دیجیتال باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. چیزی که در سند تحول بنیادین بدان اشاره شده است و در کشورهای دیگر نیز به‌عنوان عامل پیشرفت و چابکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین، برای پژوهش علمی، باید از فناوری اطلاعات استفاده کرد. تعلیم و تربیت بر اساس فناوری، این مهم را تسهیل می‌کند و به دانش‌آموزان می‌آموزد که برای یادگیری، نباید به یک منبع خاص تکیه کرد و نباید برای یادگیری انتهای قائل شد.

در پژوهش حاضر همچنین عنوان شد که برای پیاده‌سازی مدرسه برتر در تراز سند تحول که دارای ویژگی‌های ذکر شده در سطور فوق باشد، باید به عواملی توجه داشت. این عوامل، شرایط علی بر پیاده‌سازی مدرسه برتر هستند. در پژوهش حاضر، شرایط علی در دو بخش عوامل یا الزامات درونی و الزامات بیرونی، مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که در مورد الزامات درونی، عواملی مانند، معلم، برنامه درسی، مدیریت، فضای آموزشی و فناوری اطلاعات نقش دارند. باید عنوان کرد که در درجه اول عاملی که مهم‌ترین نقش را در فرایند تعلیم و تربیت در مدارس ایفا می‌کند، معلم است. معلم، در واقع عامل محوری است که دانش، مهارت و نگرش وی نسبت به یادگیری و آموزش، پیامدهای بسیاری را در بر دارد. با عنایت به یافته‌های فلسفه تربیت و نیز با توجه به معنای تربیت می‌توان معلم را راهنمای خردمند امینی دانست که وظیفه برنامه‌ریزی، آموزش، پشتیبانی، مشورت، بازخورد دادن و ترغیب دانش‌آموزان برای به چالش کشاندن موقعیت‌های کنونی جهت بسط و توسعه ظرفیت‌های وجودی را بر عهده دارد. معلم این مدرسه قادر به تشخیص قابلیت‌ها و نقاط قوت و ضعف خود است و می‌تواند سطح بلوغ فکری و روانی خود را ارتقا دهد. می‌تواند برنامه‌های آموزشی و تربیتی خود را به گونه‌ای سازماندهی نماید تا زمینه برای رشد و توسعه ظرفیت‌های وجودی و دستیابی دانش‌آموزان به مراتب حیات طیبه فراهم شود. مؤلفه بعدی مورد توجه، برنامه درسی است. در واقع، برنامه درسی، مجموعه فرصت‌های

دانش‌آموزان را به‌سوی تعاملات اجتماعی مثبت سوق می‌دهد. تعلیم و تربیت اقتصادی نیز بسیار مهم ارزیابی می‌شود، در دنیای امروز اقتصاد حرف اول را می‌زند، از این‌رو، راههای کسب سود و تولید در مدارس باید به‌عنوان راهکارهایی برای تربیت افراد خبره در امور اقتصادی به کار گرفته شوند. فراگیری سواد اقتصادی، راههای تجاری سازی و چگونگی تولید از مواردی است که تعلیم و تربیت اقتصادی را شامل می‌شود. با تمام این تفاسیر، نباید از ویژگی مهم مدرسه برتر یعنی تعلیم و تربیت سیاسی غافل شد. تعلیم و تربیت سیاسی، به بالابردن سواد سیاسی می‌انجامد. دانش‌آموزان با این نوع تعلیم و تربیت می‌آموزند که در اطرافشآنچه می‌گذرد، سیاست را چگونه تحلیل کنند و برای بالا بردن بینش سیاسی خود چه تلاشی انجام دهند. همچنین با توجه به اینکه امروزه، جنگ وجود دارد اما از نوع نرم که بسیار به داشتن سواد سیاسی متکی است؛ بنابراین داشتن سواد سیاسی به دانش‌آموزان در تشخیص عواقب و عوامل جنگ نرم کمک می‌کند. تعلیم و تربیت زیستی و بدنی نیز بسیار حائز اهمیت است.

از این نوع تعلیم و تربیت نیز در سند تحول بنیادین سخن به میان آمده و مدارس، مدارس بالنده خوانده می‌شوند که در ابتدا دانش‌آموزان را با سلامت فیزیکی و محیط زیستی آشنا کنند. دانش‌آموزان، به‌عنوان آینده سازان کشور، باید بدانند که زمین در حال نابودی است و ما به‌عنوان اشرف مخلوقات چه رسالتی را در آن بر عهده داریم و چگونه باید از آن محافظت کنیم. سواد زیست محیطی، شناخت نیازهای جسمی و روانی و کسب دانش در مورد بهداشت فردی و جمعی از مفاهیمی هستند که در تعلیم و تربیت زیستی و بدنی بدان اشاره می‌شود؛ اما دنیای امروز بسیار پیچیده است و کشورهایی گوی سبقت پیشرفت و توسعه را می‌برند که همگام با تکنولوژی‌های روز حرکت کنند و لازمه این حرکت، آموزش است. یکی از اهداف مدارس برتر، هدف‌گذاری درسی بر اساس فناوری‌های نوین است. بر این اساس، یادگیری

چنین جامعه‌ای رشد می‌کند می‌توانند به مدرسه‌ای توانمندساز و برتر بیندیشند. در این بین نباید از آگاه سازی تربیتی رسانه های غافل شد. رسانه ها در دنیای امروز مسئولیت سنگینی بر عهده دارد، ضمن اینکه تأثیر بسزایی نیز بر مناسبات اجتماعی و عملکرد سازمان‌های مختلف به‌ویژه سازمان‌های آموزشی دارند. رسانه های باید تبلیغ فرایند جامعه پذیری، اجتماعی شدن و مشارکت پذیری را در دانش‌آموزان و مدارس تقویت می‌کنند و قادرند نیمی از آموزش دانش‌آموزان را به‌صورت غیررسمی بر عهده بگیرند. عدالت تربیتی که در جامعه و کل کشور حکم فرماست، نیز عامل مهم دیگری است که مدارس را به انصاف و عدالت پروری سوق می‌دهد. زمانی که دانش‌آموزان، معلمان و مدیران و تمام عوامل آموزشی مشاهده می‌کنند که در جامعه به عدالت رفتار می‌شود و تمام سازمانها بر اساس آن عمل می‌کنند، خود را موظف به رعایت آن و رسیدن به آن می‌دانند. تفاوت قائل نشدن بین فراگیرانی که جنسیت، قومیت و نژاد متفاوت دارند، از مصداقهای بارز توجه به عدالت تربیتی است. دانش‌آموزان عدالت پروری را در جامعه می‌آموزند، اما، در ابتدا در نهاد دیگر به نام خانواده آن را درک می‌کنند و در آن رشد می‌کنند. در سند تحول بنیادین، بر جایگاه و نقش تربیتی خانواده و افزایش مشارکت آن در تعامل اثربخش با نظام تربیت رسمی و عمومی تأکید می‌شود.

در پژوهش حاضر، علاوه بر نکات گفته شده، بر پیامدهای یا به عبارتی پیامدهای ایجاد مدرسه برتر در تراز سند تحول اشاره شده است و طبق یافته های پژوهش پیامدها شامل، ایجاد چابکی، یادگیری مستمر و بالندگی است. طبق آنچه گفته شد، مدرسه‌ای که در تراز سند تحول باشد، کاملاً توسعه‌یافته خواهد بود و تعلیم و تربیت در تمام زمینه های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، زیست محیطی و فناوری بطور کامل انجام می‌پذیرد. چنین مدرسه‌ای همگام با تغییرات به‌روز در دنیای حاضر در حال حرکت بوده و به کارها سرعت می‌بخشد. این مدرسه، مدرسه‌ای چابک است و تغییرات را به آسانی

تربیتی نظام مند و طرح ریزی شده در سطوح مختلف است که دانش‌آموزان برای کسب شایستگی‌های لازم جهت درک و اصلاح موقعیت در معرض آن‌ها قرار می‌گیرند تا با تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش آماده تحقق مرتبه قابل قبولی از حیات طیبه در همه ابعاد شوند و شامل ابعاد چهارگانه طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی می‌باشد. برنامه درسی در دو نوع آشکار و پنهان با محتوای مناسب به پیاده‌سازی مدرسه برتر کمک می‌کند. عامل مهم دیگر که از الزامات درونی مدرسه به شمار می‌آید، مدیریت است. منظور از مدیریت، مدیریت توانمند و اثربخش مدرسه است. مدیریت و رهبری توانمند و آگاه مدیر از مهمترین ارکان این مدرسه است که علاوه بر کارکرد اجرایی، کارکرد رهبری او در مدرسه نمایان تر و مهم تر است. در این مدرسه مدیر مشتاق به مدرسه و معلم و دانش‌آموز است. او دارای دیدی کل‌نگر، علاقه‌مند به تغییر و هدایتگر آن متناسب با شرایط، دارای کارایی شخصی و میان فردی بالا، بااخلاق و شفاف در اجرای امور و ارتباطات، محرک توانمندی های سرمایه انسانی، تقویت‌کننده مشارکت‌پذیری افراد و هدایتگر فعالیت‌ها تا رسیدن به اهداف در سطوح عالی است. در مورد فضای آموزشی و تجهیزات در اختیار مدرسه، در سند تحول نیز اشاره شده است. اما تنها الزامات درونی مدرسه نیستند که بر پیاده‌سازی مدرسه در تراز سند تحول نقش دارند، باید گفت که عوامل بیرونی هم هستند که این مهم را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در پژوهش حاضر، به عواملی مانند جامعه اسلامی، رسانه، خانواده و عدالت تربیتی اشاره شده است. زیربنای یک جامعه اسلامی، قانون‌مداری است. در چنین جامعه‌ای، قانون توسط همگان پذیرفته و اجرا می‌شود. این قانون نیز بر اجرای اسنادی مانند سند تحول تأکید دارد. از طرف دیگر جامعه اسلامی، عدالت محوری را در رسالت خود دارد و این وقتی در کل جامعه همه گیر باشد، مدارس و در نهایت دانش‌آموزان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. تقویت مشارکت اجتماعی، از دیگر شاخصهای جامعه اسلامی است. دانش‌آموزانی که در

عدم اختصاص بودجه کافی به مدارس برای اجراس کامل سند تحول، عدم همگرایی بین سند تحول بنیادین و باور مدیران آموزش و پرورش، ساختار متمرکز و پرحجم ستادی و عدم چابکی در مدارس، عدم حمایت خانواده‌ها، عدم حمایت رسانه، عدم اشتیاق به شغل در بین فرهنگیان و معلمان، عدم پویایی در فعالیتهای مدارس، عدم توجه به عدالت آموزشی، مدیریت نابخردانه، عدم وجود فرهنگ تحول آفرین در جامعه، برگزاری کنکور به شیوه فعلی، آسیب‌های خرد و کلان در سیستم آموزش و پرورش و عدم توجه به فناوری می‌باشند.

درارتباط با یافته‌های پژوهش حاضر، برخی پژوهشها همسو است. بذرافشان و همکاران (1394)، در پژوهش خود به نقش مدیران در تحقق اهداف سند تحول اشاره می‌کند. وی عنوان می‌کند که مدیران اثربخش و کارآمد، با استفاده حداکثری از امکانات و منابع موجود و برقراری تعامل فعال و اثربخش با سایر اجزای سازمان، زمینه موفقیت این مهم را فراهم می‌آورند. عامل مهم دیگر تأثیرگذار معلمان هستند که رکن اساسی در مدارس می‌باشند، معلمان بر اجرای هر چه بهتر این سند در مدارس نقش مؤثری دارند. حال آنکه در تهیه این سند نقش پررنگی نداشته‌اند و این خود یکی از چالش‌های پیش رو است. کریمی و همکاران (1396) در پژوهش خود به نقش جامعه در رسیدن به اهداف سند تحول اشاره می‌کنند. از طرف دیگر، برنامه درسی و آموزشی، منابع مالی و فضا و تجهیزات نیز از عوامل مهم دیگر تأثیرگذار بر استقرار مدرسه‌ای بر اساس سند تحول می‌باشند. در پژوهش‌های خارجی نیز چندین پژوهش در مورد تأثیر عوامل مختلف بر اجرای چشم‌انداز آموزشی انجام شده‌اند. برای نمونه، بل و هریسون (2018)، عامل معلم و مدیریت را بر اجرای بهتر چشم‌انداز آموزشی مؤثر می‌دانند. به عقیده پژوهشگران منتقد مدارس به دلیل نبود آموزش‌ها درست برای معلمان و نبود حمایت‌های لازم مدیریت و همچنین ساختاری فناورانه اندک که متناسب با جهان امروز نیست و همچنین فرهنگ جامعه‌ای که همچنان تن

درک کرده در برابر آن‌ها مقاومت نمی‌کند، بلکه آن‌ها را به دید فرصت می‌نگرد تا در زمان مقتضی بهترین استفاده را ببرد. از طرف دیگر، چنین مدرسه‌ای، به بهسازی و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای عوامل خود بسیار توجه داشته و همواره آموزش‌هایی را برای ارتقای شایستگی آن‌ها تدوین می‌کند. علاوه بر این چنین مدرسه‌ای، بالنده و متعالی است، چراکه مشارکت اعضا با یکدیگر در آن حرف اول را می‌زند و همگان بر اساس رسالت از پیش تعیین شده و با توجه به تغییرات محیطی گام بر می‌دارند و یکدیگر را اصلاح می‌کنند. در این مکان است که یادگیری مستمر انجام می‌گیرد. فرهنگ یادگیری که دیگر انتها ندارد و دانش‌آموزان پس از ترک مدرسه، آن را به جامعه هدیه می‌کنند. با مرور مبانی نظی و استفاده از نظر خبرگان امر، در پژوهش حاضر، به‌منظور پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سازوکارهایی پیشنهاد شده است که شامل، بهسازی مستمر مدرسه، بالندگی و ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، غنی‌سازی محتوای برنامه درسی، فرهنگ سازی، توجه به تعلیم و تربیت اخلاقی- اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی بطور همزمان، سواد رسانه ای، تامین نیازها و انتظارات متریبان با رعایت موازین نظام معیار اسلامی، اشاعه کارآفرینی، توجه به منافع ملی، توجه به اصل مشارکت همه‌جانبه تمام ارکان و عوامل سهیم در استقرار مدرسه در تراز سند تحول، توجه به نظام تربیت عمومی برای سیاست‌گذاری و خط مشی گذاری تربیتی، برقراری عدالت آموزشی، توجه به ایجاد مدارس کارآمد، اثربخش، یادگیرنده، عدالت محور، مشارکت‌جو و رقابت پذیر؛ برخوردار از مدیران آینده نگر، کمال جو و تحول آفرین، مربیان مومن، فکور، دلسوز و امین، زمینه‌ساز جامعه عدل جهانی و پژوهش و ارزشیابی مستمر به جهت بهبود اوضاع می‌باشد. علاوه بر این در پژوهش حاضر، موانع پیش روی پیاده‌سازی سند تراز سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز مورد شناسایی قرار گرفت که به ترتیب شامل، هماهنگی نقشه‌های ذهنی مدیران و ستاد با اهداف سند تحول بنیادین،

Eslamian, H, Jahanbakhshi, M, Rahmani, M 2015. An Analytical Look at the Challenges of Implementing the Fundamental Transformation Document in Education, First International Conference on Management, Economics, Accounting and Educational Sciences, Sari, Ayandeh Saz Scientific Research and Consulting Company, Payame Noor Neka University.[In Persian].

Ginsburg, L 2016. Measuring Work Engagement, Psychological Empowerment, and Organizational Citizenship Behavior Among Health Care Aides. *The Gerontologist*, Vol. 56, No. 2, Pp. 11.

Glewwe, P, West, KL, Lee, J 2018. The Impact of Providing Vision Screening and Free Eyeglasses on Academic Outcomes: Evidence from a Randomized Trial in Title I Elementary Schools in Florida. *Journal of Policy Analysis and Management*, Vol. 37, No. 2, Pp. 265-300.

Haji Babaei, HR 2012. Characteristics of the "school I love" according to the document of fundamental change in education. *Educational Innovations*, Vol. 11, No. 42, Pp. 74-51. [In Persian].

Hans, E, Van Hillegersberg, J 2018. A Framework for Planning and Control of the Education Organization. *Smart Education and e-Learning*. Vol. 2018, No. 99, Pp. 234.

Hedayati, F, Kharazmi, R 2016. Pathology of implementation of transformation document programs based on the principles of organizational change management. *Development Strategy*, Vol. 45, Pp. 259-240. [In Persian].

Mohammadian, M, Salehi, O, Ibrahimi, Paha, R 2017. Examining the executive problems of the document of fundamental transformation of education from the point of view of managers, *Futurology and Policy Studies*. Vol. 3, No. 6, Pp. 59-76 [In Persian].

به مفاهیم تجویزی و نه کاربردی می‌دهد، همچنان به اهداف سند نزدیک نشده است. از طرف دیگر، سند تحول نیز، خود منتقدین بسیاری دارد که معتقدند این سند به ارائه جامعه آرمانی نه واقعی اشاره دارد و به پدیده جهانی شدن و تغییرات روزافزون جهانی توجهی ندارد.

References

Abazari, A, Zargar, A 2016. Critical analysis of the document of the transformation of the Iranian education system, challenges and problems. National Conference on Electrical, Computer and Mechanical Engineering Science and Technology of Iran. [In Persian].

Arriola, KRJ 2016. Promoting Policy and Environmental Change in Faith-Based Organizations Outcome Evaluation of a Mini-Grants Program. *Health promotion Practice*, Vol. 17, No. 1, Pp. 146-155.

Bazrafshan, M, Shoghi, M, Rahmankhah, R 2015. The position of educational supervision and guidance in the document of fundamental change in education. *Journal of Fundamentals of Education*, Vol. 5, No. 2, Pp. 43-23. [In Persian].

Beare, H, Caldwell, BJ, Millikan, RH 2018. Creating an excellent school: Some new management techniques. Routledge.

Bell, J, Harrison, BT 2018. Vision and values in managing education: *Successful leadership principles and practice*. Routledge.

Chatzifotiou, A 2018. Education for Sustainable Development: Vision, Policy, Practices—An Open or Closed 'Doorway' for Teachers and Schools? In *Handbook of Lifelong Learning for Sustainable Development*. Springer, Cham. Pp. 197-209

Egert, F, Fukkink, RG, Eckhardt, AG 2018. Impact of In-Service Professional Development Programs for Early Childhood Teachers on Quality Ratings and Child Outcomes: A Meta-Analysis. *Review of Educational Research*, 0034654317751918.

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال دوازدهم، ویژه‌نامه 1400

شناسایی شاخص‌های مدرسه برتر در سند تحول آموزش و پرورش

منیرالسادات انتظاری: دانشجو، گروه مدیریت آموزشی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد، رودهن، ایران.
اصغر شریفی*: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد، رودهن، ایران.

چکیده: پژوهش حاضر با هدف شناسایی شاخص‌های مدرسه برتر در سند تحول آموزش و پرورش انجام پذیرفت. روش پژوهش، از نظر هدف، بنیادی-کاربردی و از نظر نوع داده‌ها، از نوع کیفی بود. جامعه آماری پژوهش، شامل، مدیران و کارکنان ستادی و اجرایی وزارتخانه آموزش و پرورش، ادارات کل استان‌ها و مناطق آموزش و پرورش بود. حجم نمونه در بخش کیفی با استفاده از اصل اشباع نظری 23 نفر تعیین شد که این افراد با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در پژوهش حاضر برای گردآوری داده‌ها، از ابزار مصاحبه نیمه ساخت‌یافته استفاده شد که روایی و پایایی هر دو ابزار مورد تأیید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها، با شیوه کد گذاری انجام شد. نتایج نشان داد که عوامل تشکیل دهنده مدرسه برتر در تراز سند تحول شامل، تعلیم و تربیت اخلاقی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، زیست/بدنی و علمی و فناوری بودند؛ شرایط علی در پیاده‌سازی مدرسه برتر در تراز سند تحول شامل معلم، برنامه درسی، مدیریت، فضای آموزشی و تجهیزات، فناوری اطلاعات، به‌عنوان الزامات درونی و جامعه اسلامی، رسانه، خانواده، عدالت تربیتی، به‌عنوان الزامات بیرونی بودند؛ پیامدهای اجرای مدرسه برتر در تراز سند تحول بنیادین، شامل، چابکی، بالندگی و یادگیری مستمر بود.

واژگان کلیدی: مدرسه برتر، چابکی، یادگیری مستمر- سند تحول بنیادین.

***نویسنده مسؤول:** عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد، رودهن، ایران.

Email: drasharifi@gmail.com